

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „KÖZMŰVELŐDÉS” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendőik.

A kath. érzelmek ünnepei.

Az egyház isteni alapítója Jézus Krisztus, mint az életnek legfőbb Ura, az ő vérrrel szerzett országába is átlehelte azon igazi életet, mely a szerves-egység benső harmóniájában nyilvánul. Ezen egységet és harmóniát a kath. egyház a „Mindenszentek” és „Halottak”-napjainak megünneplésével ébreszti föl a hívők lelkeinek mélyében, midőn egyrészt a győzelmes egyház iránti tiszteletének örömeiben áradoz s midőn másrészt a szenvedő egyházzal való lelki rokonságának komoly, megindító hangoztatásával testvéries imára szólítja föl gyermekeit. A küzdő egyház a szenvedőért, hogy mindketten Isten kegyelméből a győzelem glóriájában részesüljenek.

Mind a három egyház él és életének melegét önti a másikba az Isten dicsőségeért és a lelkek üdvösségeért lángoló szeretetben és buzgalomban; s mind a háromnak feje, központja, szívelete Jézus Krisztus s csörgedező vére, a Golgothán bemutatott isteni áldozat végtelen érdeme.

Azonban nemcsak a három egyházban, hanem annak mindenikében megvan és meg kell lenni azon szent egységnek, mely az egyérmű lelkek magasra törekvésének nyilvánulata és együttes emelkedésének erős, lankadatlan szárnya.

Megvan ez a küzdő egyházban? Átlengi-e ma is az egyházat azon katolikus szellem és érzelmek, mely hajdan a hívők lelkeit a martyrok önfeláldozásában, a hitvallók küzdelmében, a szegények szívesen tűrt nyomorában, a gazdag és boldog tiszta mennyei örömeiben összefűzte?

Nem akarjuk mondani, hogy ma tán egészen eltűnt volna azon hódolat s hiteles megnyugvás, mely az egyházat biztos vezérként követi az örök rendeltetés útján; de akkor, midőn látjuk, hogy a

kath. öntudat és meggyőződés egyeseknél miként huzódik az álszemérem leple alá; hogy az egyház elveinek kivitelében az igazsággal szemben a korszerű divatos indifferentismus hányszor vonul előtérbe; s hogy a haladást mindenben reménylő lelkek mily pessimisták lesznek a kath. elvek és érzelmek diadala iránt: akkor mégis kérdezhetjük, hogy vajjon hol van a hiteles kath. érzelmek? S vajjon ismerik-e az érzelmek, mely itt a földön a szíveket s a dicsőült lelkek társaságában az egészet az Istenhez fűzi s az igazi boldogság sugaraival áthatja, fogékonytá teszi? Bizony sokan nem!

Mi ez a kath. érzés? Semmi egyéb, mint lelkesülő, bizalomteljes, odaadó működés az egyház utmutatása szerint azon célok érdekében, melyek mindannyian az üdvösség fénypontjában egyesülnek, áthatva az igazi ker. szeretettől és öntudatos meggyőződéstől. Olyan e meggyőződés, mint a napsugár a természetben, mely az életnek melege, a földnek mosolya, mely ha a tiszta azur-kéken ragyog, még a felhőt is megaranyozza.

A kath. érzés és élet melegit, boldogit és vigasztal. Egyikből úgy, mint a másikkól, Isten képe ragyog előnkbe.

Alapul pedig e kath. érzelmek mindenképpen a hitességén. Az Istenben való hit s a mit ő kinyilatkoztatott, képezi az egyházi élet küszöbét s így a kath. érzelmek első szikráját. Azonban csak az a hit, mely a jó cselekedetben él, mert Szent-Jakab ap. szerint: „a hit jó cselekedetek nélkül holt.”

És vajjon hitnek lehet-e nevezni azt a stoikus érzéketlenséget, mely a hitélet emelkedett hangulata és a hitcikkelyek meggyőző itteni erejének mystikus behatása iránt teljesen fogékonytalan? Nem tördölni a hittel annyi, mint megvetni a hitet; s any-

nyi, mint megvetni a parancsolatot: „szüntelen szemelőtt forgassátok Istent.“

Ne féljen senki attól, hogy ez a hit békóba veri s teljes önállóságától fosztja meg az emberi észet, mely a titkok mélységének végtelenségében kifárad s erőtlenül visszaesik. Nem! Autonomiája nincs megsértve, csak fogadja el azon vezérelveket, melyek, midőn joghatóságának szabályait elírják, ugyanakkor a hatáskör territoriumát kiterjesztik. Dobjátok el e hitet s az egész magasabb vizsgálódás, szemlélődő elmélkedés s az eszmei birodalom, az igazság kísértően varázsló szelleme czéltalan phantommá lesznek, mert nincs kiindulási pontjuk s nélkülözik a megnyugvás határpontját s a magára hagyatott és a helyes irányból kiszököknt érznek kínos vergődéssel kell lemondania eszményeinek realismusáról.

A hitet kiegészíti a remény, mely a boldogság, a hit által kitűzött végtelen jutalom megközelíthetőségét az emberi gyarlóság által nem érzi kizárva s ha az isteni irgalom csodaerejének bizalma hevíti, már itt boldogságának előízét élvezti. Ha Danton szerint Franciaország megmentésére merészség, merészség és merészség kívántatott; ugy a hit és boldogság elleneivel szemben való küzdelemben, mint szüntelen forradalomban az üdv megmentésére már nem egyedüli kellék a merészség, hanem azon megfontoló előrelátás is szükséges, mely az önbizalom hiányát a kegyelem végtelen erejével kipótolni, megerősíteni kívánja.

A kath. érzelem ép ugy megveti az agnosticizmus gyáva, tehetetlen lemondását, mint a phantikus meg gondolatlanság örvény felett való lebegését.

A kath. érzelem levegője, élenye azon szent szeretet, azaz Isten és felebarát iránt égő tiszta szeretet, melynek irányozó vesszője a jog és igazság világitó sugara, eredménye a szent és nemes lelkesedés a magas os eszményi érdekekért, s mellőzése mind annak, mire a bűnös egoizmus szelleme sarkal. Azonban épen itt lehet legkönnyebben elveszíteni a középutat; hiszen itt még az egyház nagyjai is hányszor nem tévedtek? Bossuet defectu amoris proximi, Fenelon amoris Dei excessu peccavit, miként Rómában felettük mondatott.

Hogy pedig a végletek összetalálkozásának zavarát kikerüljük, egyedüli és helyes utmutatónk, mint a hath. érzelem tiszta, mennyei forrása, csakis az egyház lehet, mely nemcsak mint a hódolat szobra áll előttünk, hanem mint küzdelmeink pharossa s igazi lelki életünk gyújtó szelleme. Péter széke 19 századon át a tévmentes hit, az igazi remény és szeretet világoosságának központját képezi s mindaz, mi

Európa dicskoszorujába fűzhető, e szent szék ápolása alatt virágzott. Szépen mondja Chateaubriand „C est un chose assez generalement reconnue, que l'Europe doit au saint-siege sa civilisation, une partie de ses meilleures lois, et presque toutes ses sciences et ses arts.“ S a szentszék iránti ragaszkodás mindig szép jele volt nemcsak az egyesek, hanem a nemzetek részéről is ugy az érzelmek tisztasága, mint az igazi művelődés és haladás felfogásának. A szentszéknek minden egyes ténykedése és gondolata egy magasabb czél elérésére s az emberi önzés legyőzésére van szánva. S pedig, hogy mai nap a kath. érzelem hanyatlak és sokak előtt oly megbélyegzésnek látszik, mely a felvilágosodás köréből őket kizárja, legfőképpen az önzésnek tulajdonítandó, melyet a kevélység táplál s a rakoncátlan individualizmus pártfogol. Hiszen elmodta már Göthe is, hogy minden az érzelmektől függ. A hol ezek vannak, ott gondolatok is teremnek, de csak olyanok, a milyenek az érzelmek. Mindenekelőtt tehát érzelmeinket az önzéstől kell megtisztitanunk s akkor megszűnnek, szétfoszlanak azon tévelyek is, melyeket az ész gyengeségeinek védváraul emel. Ahhoz, hogy Istent és a vallás igazságait valaki megtagadja, ritka merészség kívántatik, mert Gerbet szerint: Au moment ou quelqu'un vient de dire eu son coeur: Dieu est par, sa raison troublec s'crie, que tout est Dieu;“ de az, hogy a szenvedély uralma mindent a rossz irány rabigájába hajtsion, egészen közönséges.

És itt ismételten hangoztatjuk, hogy az Egyház központja a római szentszék, ezen tekintetben fényes példánykép gyanánt tündöklök. A hit, remény és szeretettől áthatva mindenben Isten dicsőségét keresi, de ugy, hogy csak a lelkek üdvéért látszik élni. A mennyet és földet összeköti, létrává lesz, mely az isteni közvetítést eszközli. És mégis, míg a pogányság hivei a durva mythos és a kényszer-philosophia eltérő fogalmai alá készséggel menekültek, csakhogy nyugalmat szerezzenek, addig ma az egyháztól hányan nem akarnak menekülni, csakhogy a katholicizmus önmegtagadást parancsoló kötelme alul magukat kivonhassák? Az egyházat a secták is azért akarták megdönteni, mert az önzés folyamánának gátját vélték megszakítani.

Azok szétszóródtak s szétszóródnak mindannyian most is, kik megdönteni akarják az istenileg sziklára épített házat, melyet a Mindenszentekkel való közösség véd, s mely a szenvedő egyház üdvözülendőiben törekvéseinek sikereért esdő pártfogókat remél.

Most tehát, midőn a három egyház közösségének ünnepeit üljük, emelkedjünk fel s elmélkedjünk

ezen egységről, mely közös törekvésünket az ég felé megkönnyíti s az igazi kath. érzelem felébredésével uralkodik azon szenvedélyek fölött, melyeknek mérges miasmái mindenfelé szétlebegnek. Ezért könnyörög az egyház a hymnus szavaival:

Auferte gentem perfidam
Credentium de finibus,
Ut unus omnes unicum
Ovile nos Pastor regat.

G. I.

Karcolatok

a magyar nemzet második évezredének küszöbén.

A vallás és egyházi vonatkozású ügyek itthon és a külföldön.
(Folytatás)

De a kath. hit isteni világára nem kevesebb szüksége van Ázsának s benne a legnagyobb hatalmat képviselő nagy Oroszbirodalom népeinek, hogy ne csupán mint nvers hustömeg, hanem mint szellemi és erkölcsi hatalom a civilizált a világ, népek és nemzetek sorába léphessen és ott megjelenhessen. Különbön, mint a fejlődés stadiumában lévő többi országok, Oroszország a nagy Nyers hatalom sem egészen idegen a szentszék iránt. Oroszország küldöttei már nem egyszer fordultak meg a Vatikánban. Politikailag ma három különböző elem küzd az uralkodás abszolutisztikus rendszere ellen: a nihilizmus, mely mint a hamu alatt erősen égő parázs a czár elleni legujabb merényletben megbéníthatlan életjelt ad magáról, — a planszlavizmus, mely erőszakosan követeli, hogy Oroszország pozitív akcióit fejtsen ki a Balkán-félszigeten és az alkotmányt követelők táborá, mely az értelmiségből állva, az abszolutizmus megdöntésén fáradozik. — A jogellenes kényuralom tehát a kétségbeesett orosz politika tüzhányó hegyének száján áll, a néparadat és czárákatat előmlő látványában.

De a magyar nemzet második évezredének küszöbén, mint a világegyház helyzetét jellemző mozzanat, feljegyzésre méltó s a kath. egyház történetében valóban öröndetes eseményt képez Soloviev Vladimir szt.-pétervári tudósnak Platonow Iván szentpétervári archipresbiterhez s az ő személyében az orosz szakadár egyház valamennyi főpásztorához intézett kilencz nyílt kérdése, melynek világos célja a szakadár keleti egyháznak visszatérése az egyesülésre Rómával, a nyugoti egyházzal. — Sajtónk feladata lenne e g kérdést hazánk szakadáraival megismertetni s így az ebben rejlő tulajdonképeni keleti kérdést megoldásra segíteni. — Amiben az Erdély egyházmegyében Szászpéterfalva és Ungarfalva visszatérésökökkel például előmentek. Természetesen Oroszország népességénél fogva ma is nagy politikai súlylyal és befolyással bír a világi történelmi események alkotásában, s hát a katholicizmus által civilizálva, minő tér nyílnék számára a művelt világ-nemzetek között? — Isten utai beláthatlanok.

A világegyház minden gyermekét oly közelről érdeklő római kérdés hullámai áthatolva az Oceánon is már nem egyszer mozgásba hozták az Egyesült Államok katholicusait, kiknek közvéleménye már akkor óriási elégtételt szolgáltatott XIII Leo ő szentségének a bitórló Olasz-

országgal szemben, midőn ez a pápa világi uralmát védő Kellejt nem eresztette be a Quirinálba; de másfelől hatalmas ítélet is ez az egyházüldöző új Olaszország ellen. Hol a kiüzött Jezsuiták Petrinusok reverendájában öltözködve teljesíték 1870 óta isteni küldetésüket s szerencsésen és diadallal heverték ki az 1886 iki antiklerikalis heczeket is.

De Jezsuitákról szólva megemlítendőnek találok itt, hogy Pombal és Choiseultól eltanulva a szabadkőműveskormányok és egyes szabadkőművesek a Jezsuiták üldözését, a mi Thaly Kálmánunk is megkísérlette Magyarországon egy kis jezuita-heczzet provokálni, de szabadkőművesi törekvése ártatlan derütséget okozott országszerte.

Tagadni nem lehet, hogy a protestans Anglia kivételével a megvénhedett Európát egy kis járványszerű jezuita-üldözési mania gyötri. De Angliában, az Egyesült Államokban és a többi világrészekben — mint a kath. hitéleti öröndetes jelensége — óriási kiterjedést vett a nagy szellemi hatalommal rendelkező társaság.

Kaliforniában és a szikláshegyekben 1854-ben, Angol-Guyanában 1857-ben, Skociában, Kalkuttában 1860-ban, Khinában 1862 és 1867-ben, Portugáliában és Konstantinápolyban 1864-ben, Afrikában 1867-ben alapították házak. Ma e helyeken négy tartomány és négy provinciálissal van több: az írlandi, portugália-, francia- és spanyolországgal. 1830 előtt 5000 volt a társaság létszáma. Ma pedig 12000 en állanak harczkészen a százezrekre menő szabadkőművesekkel szemben, kik mindenütt és minden irányban nagy segedelmére vannak a katholicizmus és XIII Leo ő szentségének, ki daczára, hogy a rabló olasz hatalom a propogandát kifosztotta Kanadában, új egyházmegyét s nagy számu apostoli vikariatust szervezett.

Régi egyházmegyékből újakat bővített ki; így Tabaskában (Mexikóban), Portsmuthban. Továbbá több apostoli vikariatust alapított és vikariatusból egyházmegyét; u. m. Montevideot, Krakot, Colimát Mexikóban, Montemat, (Oregon) Nabroskát egyházmegyévé stb. — A katholicizmus vívmánya, hogy a baltimorei érsek: Gibbons bibernok elnöklete alatt az első éjszak-amerikai zsinat megtartatik. A Szt.-Rafael-egylet Éjszak-Amerikában Uj-York székhelylyel bámulandó dolgokat művel az osztrák-magyar és főkép német kivándorlók anyagi és valláserkölcsi pártolásával.

Ma Éjszak-Amerikában az állam és egyház közötti viszonyok olyan fejlődési alapon állanak, mint az európai összes alkotmányok közt legszabadelvűbb és demokratikus alapon álló alkotmány idején állottak Belgiumban.

Az egyház az államtól teljesen független. Az egyház magára van utalva, nem az államhatalom támogatásában, hanem tagjai hitében és áldozatkészségében keresi erejét és megélhetésének feltételeit. Mintha Isten országa tőlünk elvéve odaadatottna volna át, oly virágzásnak indult ott a kath. egyház.

Az isteni tisztelet és annak szabadsága biztosítva van, az államnak nincsen jogában az egyház dolgaiba avatkozni és főkép az egyházi személyek kinevezésében beleszólani. Az iskolák szintén az egyház vezetése alatt állanak.

Innen van az a bámulandó haladása és gyors fejlődése itt a katholicizmusnak, de egyszersmind anyagi előmenetele az Egyesült Államoknak.

T Á R C Z A.

Uti emlékeimből.

VI.

Ve l e n c z e.

Prokupek Sámuel.

(Folytatás.)

Vasárnap reggel volt. Velence hatvan tempomának harangjai egymásután kondultak meg s hívák a népet az isteni tiszteletre. A járdák és köztereken hullámzott a nép. De minő kiáltó ellentét: a büszke paloták és e nép, mely rongyokba, elavult ruhákba burkoltán, arczán a nélkülözések kinyomatával, az embert könyörületre és szánalomra indítja! Utazásom alatt sehol akkora szegénységet nem láttam mint itt; a dogék és nobilik utódainál hiányzik a mindennapi kenyér. Pedig máskép volt hajdan, midőn a velencei szárnvas oroszán uralta a dél tengerét s Candia, Cyprus, meg Dalmatia a Dogék parancsainak engedelmeskedett; midőn diadalmas teyvereivel megmérkőzött a török, görög, sőt a magyarral is és a Libanon cedrusát, meg Konstantinápoly kincseit birtokába ejt.

Mindenki ismeri Velence keletkezésének történetét. Miként menekültek Aquilejának lakói Attila elől a lagunák közé; miként alapították a köztársaságot, melynek fejét Dogénak nevezték. Rohamosan emelkedett a köztársaság hatalma a keresztes hadak alatt, mert ők szállíták hajóikon a kereszteseket át a tengeren, természetesen busás pénzért. De máskülönbön fel tudták 'használni' vetélytársaik, ellenségeik legyőzésére a kereszteseket. Azonban Velencének éltetője a kereskedelem volt, ő közvetítette a kereskedelmet Kelettel majdnem kizárólag. De a Kelet-Indiába vezető utnak fölfedezése, Afrika körülhajózása halálra döfést adott Velencének, mert a nyugat európai népek a sokkal kényelmesebb tengeri utat választák a kelettel való közlekedésben. Azóta folyton hanyatlott. 1797-ben a francziák megszüntették a köztársaságot, 1814-ben osztrák tartományyá lőn 1866-ig, midőn Ausztria lemondván róla, Olaszországba bekebeleztetett.

Fénykorában 200.000 léleknél több volt lakóinak száma. A mult század végén 90.000-re leapadt. Az osztrák uralom alatt némi virágzásnak indult, míg a mióta olasz uralom alatt áll, a hanyatlásnak szomorú képét tárja előnkbe. Közelebbről vizsgálva a fényes palotákat, megdöbbenünk a roskadozásnak ijesztő jelein. Nincs ház, mely nem szorulna tatarozásra s mivel ezt a pénz hiánya nem engedi, jön idő, midőn e pompás paloták, melyek egyzedéves multról tudnak regélni, összedőlnek a művészetnek kimondhatatlan kárára.

Utnak indultunk tehát a város megtekintésére. A cicéronét itt nem nélkülözhetjük, s a szállodában hamar találtunk egyet, ki a németnyelv tökéletes birása mellett nagy jártassággal birt a város történetében és művészeti emlékeinek ismerésében. Négyen állánk egy társaságba, mindenikünk négy francot fizetett, melyért köteles volt egész napon bennünket körülvezetni s a gondolást is fizetni. S ez nem is volt kárunkra, mert igazsággal mondhatom, hogy két nap alatt többet láttam és több tapaszt-

De midőn Amerikáról van szó, oda kell értenünk Dél-Amerikát, le a tüztokig; mert nincs a világon ma már egyetlen szöglet, hová a keresztény hit világitó fénye el nem hatott volna. Braziliába, hol német gyarmat is van, a Laplata államokban stb. püspökségek és érsekségek szervezeten vezetik a népeket az egyedül üdvözítő anyaszentegyházba. Itt a letelepedettek nagy nyomorral küzdenek.

Csak a szent Rafael egylet 1886-ban 19 ezer kivándorlót segélyezett, 4000-rel többet, mint előző évben, 1800 dollárral. Az unio nyugati államaiban 90,000 német van letelepedve az 1886 évi statisztikai adatok szerint. Egyes lelkesek 2218—13401 kivándorlót gondolnak 30—372930 márkányi vagyonnal.

Ausztrália, a legujabb világrész szintén a ker. kath. hitélet termékeny talajául szolgál. Gyorsan és örvendetes lendületnek nézve elébe, terjed itt minden irányban a katolicizmus. Már az 1887 májusi nyilvános konzisztorium szerint ő szentsége Ausztráliában az addaidei és brisbanei, ugy szintén új Zeelandban a wellingtoni püspökségeket érsekségekkel alakította át. Továbbá ugyan Ausztráliában a grafonti, willeannei, port-augustei, salei; új Zeelandban a krisztehurchi új püspökségeket alapította. És csak ezen egyetlen konzisztoriumban 28 érseki és püspöki szék látott el új érsek és pöspökökkel creálás és promotio után. Itt és az összes nagy mindenség tájain, bár száz milliókra megy azok száma, kik az egyedül üdvözítő kath. anyaszentegyház közönségéhez tartozva az igaz hit világitó fényétől megvilágított ösvényen haladnak, az összes emberiség végcélja, rendeltetése, örök üdveinek révpartjához, de bizony még száz milliókra megy azok száma is, kik a pogány sötétség ölében a hitlenség, a tévely, a vallás és öröküdv iránti közöny karjaiba vetve magukat, szánandó lelki állapotban és veszedelemben fetrengnek és nyomoru állati szenvedélyeknek hódolva, tengetik át földi éltöket.

De midőn a magyar nemzet évezredes multja után a második évezred küszöbén állva, a világegyház jelen állapotáról és helyzetéről egy rövid és futólagos áttekintést kívántunk tenni, erre azon eszme és gondolat vezetett, miszerint igazoljuk ez által azt, hogy minden ország egyedül és főképp azzal tartatik fenn, a mivel szerzettetett, hogy e honnak minden fiát, e nemzetnek apróját és nagyját az ezer éves honalapításra, a honalapító első apostoli szent királyra, szent Istvánra, az általa ránk hagyott örökségre, a katolicizmusra, — a melylyel az szerzettetett és ezer éven át fenntartott — figyelmetessé tegyem, őseink honszerző és fenntartó széptulajdonságainak ápolására és fejlesztésére buzdítsam.

Magyarország, melyet szent István a Mária pártfogásába ajánla, s mely a katolicizmustól elválaszthatlan fogalom, oly öröksége e nemzetnek, mely együtt leendő örökre az övé, vagy együtt vész el örökre. Azért:

Magyarországról, romlott hazánkról

Ne feledkezzél el, szegény magyarokról, Mária.

S magyar népedről, örökségedről,

Ne feledkezzél el buzgó seregedről, Mária!

Boldog asszony anyánk, régi nagy Patronánk!

Ki voltál mindenkor nekünk kegyes dajkánk. Mária!

talatot szereztem, mintha két hétig egyedül bolyongtam volna a városban.

Velence három nagyobb és 114 kisebb szigeten épült. A szigetek háromszáznál több, többnyire köhid által vannak összekapcsolva. Közöttük folynak, azaz vannak a lagunák; a tenger vize a házak falait mossa. A lagunák gyakran oly keskenyek, hogy két gondolánál több nem fér el egymás mellett, míg mások kiszélesednek s ezer meg ezer gondola ringatózik rajtuk. A főbb helyeken a házak mellett utak vannak, hol keskenyebbek, hol szélesebbek faragott négyyszögű kövekkel, néhol aszfalhtal fedve. Tehát Velencében is sokat lehet járni a szárazföldön is, csakhogy kocsitrol szó sem lehet s a szuk utcák tömkelege miatt, melyekben még sok benszülött sem tudja tájékozni magát, a gondolákkal közlekedés a legczél-szerűbb.

Szállodánkból kilépve, nemsokára elértük a dogepalotát, melynek homlokzata előtt terül el a Piazzeta-tere, honnan szabadon kinézhetni a hajóktól és gondoláktól hemzsegő lagunákra s a szemben fekvő S. Giorgio Maggiore szigetre. A lagunák oldalán mintegy a bejárat fölött örködve két gránit oszlop áll; egyiken Szent-Márk szárnyas oroszlánjával, a másikon Szent Tódor krokodiluson állva. A piazzetáról lekanyarodva a Szent-Márk terére érünk, mely egyedüli a maga nemében, melyhez hasonló nincs a világon. Mintha egy góth márványpalotának udvara lenne e tágas tér, kirakva márvány-kockákkal; határolva az idő és viharok által megbarnított paloták: az ó és új Procuratiák, keletfelől meg Szent-Márknak tündérszépségű temploma.

Reggeli 8 óra volt, s így lehető az isteni tisztelet megkezdése előtt a templom megtekintése. Az ezeregy éjszakanak világába varázsoltatik a szemlélő. Már külsejét tekintve is szokatlan érzés támad bennünk; nem olyan érzés azonban, melyet a tiszteletreméltó góth templomok ébresztenek, hol önkéntelen is térdre hull az ember, imádni a titokteljes homályban az Istenséget. Nem a szokásos templomi forma, sem bazilika alak, hanem byzanci styl, melybe később góth építkezések vegyültek a szokásos iveteket, csucsozatok s tornyocskákkal. Ot kupolája van, 500 márvány oszloppal s már kívül is a boltívek mélyedéseiben mozaik képek aranyozott alapon. Portaléja is öt van, melyek előtt sugár cedrusfa-árboczon állanak, hajdan büszkén lobogtatván három meghódított ország: Cyprus, Candia és Morea zászlait.

A fő portale fölött áll a négy hires érczlő, melyeket a velenceiek Konstantinápolyból raboltak el, de eredetük felmegy a rómaiak koráig s talán hajdan Néro császárnak diadalkocsiját ékíték. Napoleon császár Párisba vitette, de 1815-ben újból visszakérültek eredeti helyeikre. A külső homlokzatot ékesítő mozaik-festvények ujabbkori eredetűek s Szent-Márk testének Alexandriába s Velenczébe való átszállítását ábrázolják s az utolsó ítéletet. Fennebb Krisztus keresztről levételét, a pokol tornáczában megjelenését, föltámadását és menyemenetelét. Az északi homlokzaton vasreliefek, a délin egy bizanci Madonna-kép áll, mely egy porphir-oszlop, honnan hajdan a törvényeket hirdették ki.

Ha már a templom külseje ily benyomást tesz a

szemlélőre, mit mondjak annak belsejéről, mely gazdag aranyozása, megbecsülhetlen művészeti emlékei és kincseivel, a különböző építészeti stylus harmonicus öszhangzatával a szívet, lelket elbájolja, az eszet bámulatra kelti. Nincs oldal, hol ne lenne mozaik kép; nincs elrejtett zug, hol százezreket érő múkincs nem találkozánk. Az előcsarnokban is oldalt, alul, fölül mozaik-képeket látunk, melyek Jézus és Mária életéből jeleneteket, angyalok, apostolok, martyrok, egyházatyák képeit ábrázolják, meg az ószövetség történetet a teremtéstől Mózesig. Vannak itt a tizenegyedik századtól kezdve a legujabb korig a leghiresebb mesterektől származó mozaik-festvények. A bejáratnál levő nyolcz márvány-oszlopról a monda azt tartja, hogy a jeruzsálemi templomból valók, míg a templom főportáléjának bronzkapuja Konstantinápolyból került ide.

A templom alaptervezete egy bizanci kereszt; padlózata gyönyörű márvány, de a tenger hullámaihoz hasonlóan egyenletlen, talán sílyedés következtében, miért is csak nagy vigyázattal lehet rajta járni.

A főoltár baldachin-forma ivezet alatt áll, melyet reliefekkel tarkázott oszlopok tartanak; kettő közülök átlátszó fehér márvány. A főoltár alatt nyugszanak Szent-Márk evangelistának, Velence védszentjének csontjai. Az oltár-képet a híres „pala d'oro“ képezi, mely el van fedve, a melyről később fogok szólani. A szentélyt elválasztó márvány-karzat fölött a Boldogságos szüz a 12 apostol és Szent-Márknak nagy művészi értékkel bíró márványszobrai állanak. Kétfelől két szószék, színes márványból. A templomnak több kápolnája van, melyekben dogeknek és más híres embereknek siremlékei találhatók; ilyenek: Szent Kelemen kápolnája, a „Capella del Sacramento“, a baptisterium Dandolo dogé siremlékével s azon kövel, melyen Keresztelő Szent Jánost lefejezték. A Zen kápolna, Zen bibornok sarkophágijával, öntött ércz-szobrokkal s híres reliefekkel, Szent Izidor kápolnája, a szentnek reliquiájával egy márvány sarkophágiban.

A művészeti kincsek leírására önálló munka volna szükséges. A szemlélő elfárad azok vizsgálásában s bámulatra kel, hogyan volt lehetséges annyit itt összehalmozni. De ha elgondolja, hogy egy évezred hívő lelkű, áldozatkész, művészetért élő embereinek alkotásai s gyűjteményei, fellelkésül s hálát érez ama kor iránt, melyet ma sötétnék szoktak nevezni, de a mely nélkül barbárbabak és szegényebbek volnánk ily kincsekben talán a vadásznépeknél is.

A mozaik képek a templom belsejében gazdag aranyozott alapon 4000 □ méternyi területet foglalnak el, mint állítják.

De már gyülekezik a cathedralis papsága, hogy az officiumot megkezdje. Méltóságosan haladnak s foglalják el helyeiket a bámészködő nép és idegenek között a csatos czipőjü és az utcán át quadratussal jött olasz papok. A nép tolongása és az idegenek bámészködése nem zavarja őket. Megszokták már, hogy Szent-Márk temploma s általában mindenik telve legyen idegenekkel, kik még az isteni tisztelet alatt is, minden zsenirozás nélkül körüljárnak a Baedeckerrel kezeikben. Máskülönb a helybeli népnek áhitatán sem ígem épültem; bizonyos, hogy itt is vannak és pedig nagy számban hívő és buzgó lel-

kek, de a templomok általában nem nagyon látogatottak; minek oka az is lehet, hogy a sok templom szerint megszűnik a hívő népség.

Odahagyván a tündérszép templomot, a S. Giovanni e Paolo templomba szándékoztam menni sz. misét hallgatni. A sz. Márk templomnak már előcsarnoka is telve volt kiabáló emberekkel. De hát még a templom előtti tér! Itt ugylátszik minden idegent kiszákmányolni szeretnének. Az emlékkereskedők megfogják az embert, ránczígálják, füleibe ordítva ajánlják czikkeiket. Más oldalon ciceronék mutogatják ajánló leveleiket, kancsal szemekkel nézik társaikat, kiknek sikerült idegeneket fogni. Nem gondolva a templom szentségével s hogy talán a sz. mise megkezdődött, közvetlen az ajtó előtt ordít a limonade árus s százféléit árulók s a nép tolong, zsbong, nevet minden oldalon. Valóban örvendtem, hogy soraik közül kiszabadulhattam.

A procuratiák végén van az óratorony, tetején két ércszobor, melyek mechanizmus segítségével felváltva jelzik kalapácsütéseikkel az órákat. Boltíves kapuja alatt van az átmenet a Merceriára, Velenczének ipar és kereskedelmi főterére.

Az utcák szűkek; boltjaik mindenféle kereskedelmi czikkokkal bővelkedni látszanak. Volt itt mozgás és néptömeg. Az elegáns közönségre nézve úgy látszik korai volt az idő: a járó-keelő és vásárlók többnyire az alsóbb osztályhoz tartoztak. Napbarnított, marczona kinézésű férfiak, kikkel nem szerettem volna valami felreosó helyen találkozni, hajdanfős leányok s rendkívül sok vénasszony lehetett látni.

Távolabb kiálthatatlan büz jelzé a halpiacot, hol ismét vízszintláltam ama kisebb-nagyobb tengeri szörnyeket, melyeket a trieszti halpiacson láttam. Még távolabb a zöldségpiacz, hol egész halom káposzta, paradicsom stb. konyhanövények voltak felhalmozva, melyek a különféle déli gyümölcs illatával ellensúlyozák a halpiacról ide is elható büzt. A „Kiáltó“ hidjához értünk, azon mesterműhez, mely a nyugati Velenczét a keletivel összekapcsolja; évszázadokon át ez volt az egyedüli közlekedési utca a „canal grande“ fölött a szárazföldön. A hid egyetlen egy márvány ívből áll; hossza 48 szélessége 22 meter, 12,000 czölöpön nyugszik s két oldalán különféle boltok vannak.

A S. Giovanni e Paolo temploma, hol sz. misét hallgattam, egyike Velencez legimpozánsabb templomainak, nemes góth stylban építve, három hajóval. Itt vannak eltemetve sokan a dogék közül s hajdan itt tartattak kizárólag a gyászmisék a hires elhunytakért. A déli hajóban Pietro Mocenigo dogének mausoleuma. Oltárkép: a Madonna Bellinitől. Továbbá siremléke Antonio Bragadinnak, ki Famagosta szigetét hősiesen védte a törökök ellen s általok elevenen megnyuzatott, mit az egyik kép meg is örökített.

A déli kereszthajóban Orsini tábornok siremléke. Oltárkép Lorenzo Lottótól és régi üvegfestvény. A karban Marosini, Loredan és Vendramin dogék siremlékei, mely utóbbi a legszebb és leggazdagabb egész Velenczében. Az éjszaki kereszthajóban szép márvány csoportozat a 15-ik századból Antonio Dentonetól és Veniez doge siremléke. A gyönyörű rózsafüzér kápolnát, mely a lepantói

győzelem emlékére emeltetett, a tűz felemésztette kimondhatatlan kárára a művészetnek, mert Tiziánnak remekei voltak benne.

Az éjszakai hajóban Leon de Prato siremléke, a sekrestye fölött Tizián és a két Pálma meliszobra. Továbbá Malipiero doge, Bonzio senator, Guistiniani tábornok, Thomaso Mocenigo doge, Marcello dogének siremlékei, mely utóbbinak oltárképe sz. Péter vértanúnak meggyilkoltatását ábrázolja Tiziántól. Orazio Baglioni siremléke, mellette a napkeleti bölcsek imádása Paolo Veronesetól. Mocenigo Giovanni dogének siremléke, a főbejárat alatt meg a Mocenigo Alajos Giovanni Bembo dogéké.

A templom előtt Bartolomeo Coleoni hadvezér lovag szobra ércből öntve Leopárdi által.

Visszatérvén Sz. Márk terére, szemünkbe ötlöttek sz. Márknak galambjai, a mint minden félnépség nélkül szedgettek a téren. A nép védelmezi és tiszteletben tartja e galombokat, melyek a monda szerint Moreának elfoglalásánál közreműködtek s a tudósítások által, melyeket a repülő hírnökök szárnyaik alatt hozának Dandolo admirálnak lehetővé tevők a győzelmet.

A két cyclops a sz. Márk óratornyán elveré a tizenegyet s így elérkezett a doge palotának megszemlélésére is az idő. Ugyanis vasárnap nyitva áll mindenki számára. Tengernyi néptömeg hullámozott ki és be. A dicső mult és ősök e csarnokába örömmel jár a velencei nép. Mit érezhet, midőn a mult dicsőségét a jelen nyomorával összehasonlítja, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy egy nép, melynek ily történeti emlékei vannak a jövő felől kétségbe nem eshetik.

Istennek gyönyörű háza, a sz. Márk temploma melé méltóan sorakozhatik a dogék palotája. Mennyi művészi kincset rejt ez magában, mennyi történeti emlékek fűződnek e falakhoz, hol minden darab kő, minden zug egy ezredéves multnak tanuja. Mostani alakjában a 14-dik században épült így fel a legszebb mórral vegyes góth izlésben.

Két szoros oszlopcsarnok környékezi külső oldalait, a legszebb faragványu oszlopokkal, emeleten góthicus ablakokkal veres és fehér márvány lapokkal fedve. Az oszlopok közül kettő vörös márványból s ezek fölött a Loggia, honnan a köztársaság a halálítéleteket hirdetteté ki. Közel a szent-Márk templomhoz van a főportale, különféle színű márványból, felül az igazság és erények alakjai.

Az udvar harmonicus építésmódjával bámulatra ragad; legszebb a keleti homlokzat. Két bronz cisterna ékíti az udvart. A fölmenet „scala dei giganti“ fehér márvány, Neptun és Marsnak óriási szobraival Sansovirótól; ezen emelvényről mutatá meg magát a népnek az új doge. Innen a scala d'oróra jutunk, így nevezve, mert hajdan csak azok mehettek fel rajta, kiknek neve az aranykönyvbejegyzve volt. Innen van a bemenet a tulajdonképeni palotába.

Az első termek, melyekben archeologiai gyűjtemények vannak most a dogék privát lakásaiul szolgáltak s egy régi kandallón, régi földabrazsokon kívül valami különöst nem láthatni bennök. Felhaladva a lépcsőn, a „sala della Bussola“ következik, a három hatalmas állami főinquisitornak előszobája. Itt állott a hires oroszlanfej, mely-

nek száján a titkos feladásokat beadták. Az oroszlánfej eltűnt, de a nyílás most is látható. A festmények Brescia és Bergamo bevételét ábrázolják Aliensetől. A „tizek tanácsának terme“ a falon a képek III. Sándor pápának és Ziani dogének viselt dolgait Barbarossa Frigyes császár ellen ábrázolják Bassanótól. Az „atrio quadrato“ ban Venetia, ékes nőalak és az Igazság istennője Veronesetől. A „sala delle quattro porte“ így nevezve remek négy ajtajáról. Képei közül legszebbek: Grimani doge a vallás előtt térdelve Tiziántól. Verona elfoglalása. III. Henrik francia király látogatója Velenczében. A senatus terme trónnal, mely fölött Tintoretótól Kr. u. keresztről levelele és Palma Giovannitól több dogének arcképe. Tetőzetén Loredán dogé segélyt kér a szent szüztől, Tintoretto képe. A „sala del Collegio“ a dogék és tanácsosaik ülésterme nagy képpel, mely a lepianói tengeri ütközetet ábrázolja Veronesetől, s számos más tárgyú képek Tintoretótól.

A középső emeleten a nagy tanács ülésterme, mely minden eddig látott termet pompára nézve felülmúl. Itt ülészetek az aranykönyvbe bejegyzett nobilek és a köztársaságnak főnökei. Ajtaján ablak forma kivágás van, melynek rendeztetését úgy magyarázták, hogy minden érkezőnek magát azon be kelle mutatnia s csak ha olyannak ismerték föl, mint kinek neve az aranykönyvbe bejegyezve van, bocsáták be a terembe. A teremnek egyik oldalát a 71 dogének arcképei foglalják el, közöttük egy fekete tábla ezen felirással: „hic est locus Marini Falieri decapitati pro criminitus.“ A falon továbbá 21 nagy kép Bassano, Veronese, Tintoretótól, melyek többnyire a köztársaság fénykorából jeleneiket ábrázolnak; közöttük a legnagyobb olajfestmény a világon: „a paradicsom“ Tintoretótól. A „sala dello scrinio“ termében Palma Giovanninak híres képe „a végítélet“. Innen utójog az archeologiai muzeumba jutottunk s a néptömegben át ki a folyósóra, hogy a híres földalatti börtönököt is megtekinthessük.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Nyilvános nyugta.** Hogy a nagyméltóságu és ftdő Lönhart Ferencz: erdélyi püspök ur, mint kegyur által 1886. évben ujonnan alapított hitközség — Piski — a benne helyezett reményt már csak egy év alatt is mily szép módon valóstított meg, legyen szabad a t. közönség előtt a többek közt e nyilvános nyugtázás által beigazolni. Mielőtt azonban az 1886-ik év augusztus hó 22-étől, mint az ujonnan alapított hitközség templomának felszenteltetése napjától kezdődött és az 1887-ik év szeptemberéig folytatott adakozók névsorát, adományaik mivoltát és ezek értékét ide igatnám, constatalnom kell azt, hogy a kegyelmes főpásztor ur a nevezett parochia által, melynek javadalmazását az idén is 2000 frttal emelni méltóztatott, nemcsak a vallási, hanem a nemzetiségi szükségletnek is itt Hunyadmegyében oly módon kegyeskedett eleget tenni, miszerint a közelmúltban annyira felszínre került és ép nagyban Hunyadmegyét illető magyarosítási ügy e főpásztori és valódi hazafias legkegyelmesebb intézkedés folytán évtizedekkel haladott előre.

Jegyzék a templom számára tett szives adakozásokról: Pawlász Edéné egy arany himzessel ellátott szőszéktakarót, értéke 20 frt. Pawlász Ede f. m. egy kis cserefa asztalt, ért. 2 frt. Ferber János bíró két piros színű zászlót képekkel, ért. 50 frt. Schrök Antal két fagyertyatartót és két szál gyertyát, ért. 2 frt. Straus Fuchs Anna két szál csokrozott gyertyát, ért. 80 kr. Csupai Pál egy tüztartó szelenczét nyéllel, ért. 50 kr. Sabbata négy zászlótartó forgó kapcsot vasból, ért. 2 frt. Pazorek Sebestyén két kis csengettyüt és hat szál gyertyát, ért. 2 frt 60 kr. Pokkan Dánielné Aradról két szent képet, szt. István és szt. Háromság, ért. 6 frt. Kranicz Éva egy szép oltár takarót, ért. 12 frt. Leskovics Mária egy csomag gyertyát, ért. 60 kr. Luka Mária két szál viasz gyertyát, ért. 1 frt 80 kr. Katharina két vastag viasz gyertyát szalaggal, ért. 6 frt. Novák Sándor nyolcz stearin gyertyát csokorral, ért. 1 frt. Sinerlné két gyertyát és két kis kendőt, ért. 80 kr. Kovács Jánosné egy kis keresztes inget ért. 1 frt. Korber Ferenczné két fekete párnát, ért. 4 frt. Hátszegről egy kék színű oltár-takarót, ért. 1 frt 30 kr. Sabbata tiz gyertyatartót a karzatban csinált vasból, ért. 1 frt 30 kr. Balla Jánosné két szál viasz gyertyát, 80 kr ért. Paulé Iván három fekete koporsó terítőt, ért. 3 frt. Novák Sándor két csomag stearin-gyertyát, nyolcz szál viasz-gyertyát, ért. 4 frt 20 kr. Kossilkof János két kis üveg olajat 60, egy üveg olajat, 63 kr ért. Mikus Istvánné egy üveg olajat, ért. 36 kr. Váradí József egy álló perselyt, ért. 4 frt. Baiersdorf Henrik Szászsebes, tizenegy szál finom deszkát, ért. 7 frt. A betegsegélyző-egylet egy pénztárt, ért. 10 frt. Kranitz Veró nyolcz szál csokros viasz-gyertyát, ért. 2 frt 50 kr. Leskovits M. két csomag stearin-gyertyát, ért. 92 kr. Gross Mártonné nyolcz szál csokros viasz-gyertyát, ért. 4 frt. Kis Jánosné nyolcz szál csokros viasz-gyertyát, ért. 4 frt. Nuszbaum Gottlib egy kis csengettyüt, ért. 2 frt. Ferber Irénke egy fekete fátyolt, ért. 1 frt 20 kr. Novák Anna egy kék kereszt takarót és három kisebbet. Bach József egy szent képet, ért. 5 frt. Sinerl József egy 6 klos. husvéti gyertyát, ért. 10 frt. Balla Jánosné két méter fekete sirlinget, ért. 60 kr. Mikus Károly egy kilo lámpa olajat, ért. 56 kr. Balla Jánosné egy klo. lámpa olajat, ért. 56 kr. Ulrich Márton egy templomi könyvtartót, ért. 3 frt. Ferber Jánosné egy fehér fátyolt, ért. 30 kr. Kosilkof Jánosné egy min. ruhát, ért. 1 frt 20 kr. Paulé Iván a szent sirhoz való előkészületeket: egy papír sir, egy fekete fa keret, két fekete facsillag, egy asztal, 14 lámpa, és lámpatartó drótokkal, ért. 30 frt. A temetk. egy. 40 drb üveg lámpa, ért. 2 frt. Kovács Jánosné nyolcz szál csokros stearin gyertyát, ért. 2 frt, 40 kr. Bachmann József egy csomag stearin gyertyát, ért. 46 kr. Laub Mihály egy üveg olajat, ért. 1 frt 20 kr. Kovács Jánosné nyolcz szál gyertyát, ért. 80 kr. Pazorek Sebestyén egy szent sir oltár-takarót, ért. 15 frt. Babocs Ferenczné két virág-vázát, ért. 1 frt 40 kr. Balla Jánosné két minister ruhát, ért. 14 frt. Krassowski Mária egy igen szép oltár-takarót, ért. 20 frt. Jancsó Ernő I-ső bucsu-émlékre két fehér selyem dalmatikát adományozott, ért. 40 frt. Dietz Jánosné 8 szál viasz gyertyát, ért. 4 frt 20 kr. Ns. Lönhart Maria 6 nagysága 1 szép szőnyegét, ért. 15 frt; 1 pár nagy virágtartó vazăt, ért. 2 frt; 1 nádszéket ért. 2 frt 2 gyertyatartót ért. 3 frt.

I R O D A L O M .

A lurdi Mária szoborra pedig a gyűjtő iv szerint, melyet Kossilkoff János és neje Pap Erzsébet kezdettek meg, a következő összeg gyűlt be: Kossilkoff János és neje Pap Erzsébet 5 frt. Jancsó Ernő, plébános 7 frt. Pap István és neje Grünvald Vilma 2 frt. A vizkeresztii összes jövedelemből 10 frt. Csupai Pál és neje Sauer Therésia 2 frt. Kranitz Regina 50 kr. Pavlasz Edéné ő Nagysága és Pavlasz Emilia kisasszony 3 frt. Babocs Gyula 60 kr. Babocs Roza 60 kr. Grilovitzer Mathild 50 kr. Novák Sándorné 2 frt. Ferencz József papnövendék 20 kr. Martinek Józsefné 40 kr. Stauber Kathalin 60 kr. Theuer Franciska 1 frt. Steinhacker Erzsébet 1 frt. Popp József papnövendék 50 kr. Schrök Antalné 50 kr. Hachhoffer Józsefné urasszony 1 frt. Riedel Engelbert 1 frt. Marer Gyuláné urasszony 1 frt. Gross Veronika asszonyság 1 frt. Ferber Josepha asszonyság 2 frt. Pavlasz Józsi 1 frt. Wagner Henrich vendéglős 1 frt. Reizner ur 50 kr. Krausz ur 50 kr. Fehérvári Istvánné ő nagysága 1 frt. Pintér Imréné 60 kr. Csorba Ilona 30 kr. Sauer Josepha urasszony 1 frt. Egán Alfréd fűtőház-főnök ur 2 frt. Markszt mozdonyvezető 1 frt. Stiller művezető 1 frt. Graef Regina 50 kr. Prohaszka Ida asszonyság 50 kr. Müller Emma asszonyság 1 frt. Svoboda Borbára asszonyság 50 kr. Necessáni Vilma asszonyság 30 kr. Szondi Rozsa asszonyság 20 kr. Altmann Sándorné asszonyság 20 kr. Putnoki 25 kr. Adriská István 40 kr. Schléth 20 kr. Emődiné asszonyság 50 kr. Graef József 50 kr. Özvegy Fodor Lászlóné 50 kr. Ermesz Adolf 30 kr. Zoller 10 kr. Puchler 30 kr. Dietz 50 kr. Bot Józsefné asszony 10 k. Farkas Sándorné 20 kr. Jakab Ilon asszony 50 kr. Varga Miklósné asszony 20 kr. Reizner 20 kr. Weinhart Jenő 30 kr. Beischroth Józsefné 20 kr. Migrák Teréz 20 kr. Dovratsek Vilma 20 kr. Vladika 10 kr. Mikus 20 kr. Petneházi 30 kr. Bertók 50 kr. Szermek 40 kr. Schanzl József 30 kr. Várdi József 30 kr. Gyárfás 20 kr. Blasky Ferencz 20 kr. Dintzer Károly és neje Simon Rózsa 1 frt. Mike Sophia 1 frt. Kővári Gézáné 1 frt. Kranitz Éva 1 frt. Tokár Ilona 1 frt. Strazár Mihály építész 3 frt. Balla Jánosné 2 frt. Laub Mihály ur pedig július 1-től templomunkat mise-borral szíveskedik ellátni.

A felsoroltak szerint egy év lefolytán tehát 2500 forinton felül történt adakozás. A buzgalom ezen szép sikerét a piskii nemes hitközség egyház-tanácsa kellően óhajtván méltányolni, a folyó hó 9 ikén tartott egyház-tanács gyűlésben elhatározta, hogy a kegyes adakozókat nyilvánosan nyugtázza és nyílt téren is köszönetet mond mindazon kegyes szívű adakozóknak, kik a lefolyt év alatt adományaikkal a piskii-hitközség vagyonát oly nagy mérvben gyarapítani buzgólkodtak.

Irja be a mindentudó ur Isten mindnyájok nevét az életkönyvébe és fizesse meg a mindenható ur Isten mindnyájoknak áldozatkészségét azon értékkel, mely nem mulandó, hanem örök kincs!!!

Kelt Piskin, 1887. október 10-én.

J a n c s ó E r n ő .

— **Előfizetési Felhívás.** Engedve végre jóakaróim hosszas biztatásának, elhatároztam, hogy a P a p o k L a p j á b a n , J ó P á s z t o r b a n , B o r r o m e u s b a n megjelent szent beszédeimet összegyűjtve, egy teljes évfolyam-má kiegészítve nyomda alá adom. Csakis azon reményben teszem ezt, hogy a ftdő papságnak talán némi szolgálatot tehetek. Nevem az egyházszoínoklati irodalom terén némileg ismert s így a hosszas ajánlgatás nem szükséges. Az elismerő nyilatkozatok beszédeim felől bezárják ajkaimat, hogy vásári árus módjára ne dicsérjem azyon portékámat. A mű új év után hagyja el a sajtót s a ftdő megrendelőknek január folyamán megküldetük. Ára 3 frt leendő. Mivel a ftdő falusi lelkész uraknak a kötetés nem mindig áll hatalmukba, s mivel továbbá, nagyobb mennyiségben olcsóbban is eszközölhető, gondoskodtam kötött példányokról is, és pedig félvászon kötésű példány vászon-sarokkal és háttal 3 frt 45 kr., egész vászonkötésű 3 frt 60 kr. A megrendelés legczélszerűbben póstaútvánnyal eszközölhető. Ki az árt előre beküldi, a könyvet bérmentve kapja, s megkíméli magát az utánvétel tetemes költségeitől. Felesleges példányokat nyomtatni nem fogok, kérem ezért a ftdő papságot, kegyeskedjék megrendelését minél előbb eszközölni, hogy a nyomtatandó példányok száma felől tájékozhasam magamat. Kelt P o z s o n y , 1887. október hó. Mély tisztelettel L e p s é n y i M i k l ó s , sz. fer. rendi áldozó pap.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Köszönetnyilvánítás.** Midőn a csikszentléleki templom javítási költségeinek fedezésére Lőnhárt Ferencz erdélyi püspök Ur Ő Nagyméltósága által kegyesen ajándékozott 20 frt összegért a magam és hiveim nevében nyilvánosan is köszönetet mondok: a hála e hő imánk: diligit Dominus Eum — hilem Datorem. Csik-Szentlélek, 1887. október hó. Kolin István, id. lelkész.

— **Köszönetnyilvánítás.** Főtitiztelendő Andrásy István apát-kanonok ur ő nagysága a lemhényi róm kath. iskola céljaira 5 (öt) o. é. frtot kegyeskedett ajándékozni. Amely adományáért fogadja ő nga a nyilvánosság terén is hálás köszönetemet. Isten fizesse meg. Lemhény, 1887. okt. 17. László József. plebános.

JÓ KERESÉT!

Bizalmas személyeket keresünk **törvényesen meg ngedett** díj sorsjegyek eladásához. **Magas jutalékot esetleg havi fizetést** is adunk.

Fővárosi váltóüzlet társaság.

ADLER és TÁRSA Budapest. 25—3.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lye. nyomdában Gyulafehérvárt.